

Innspill til skriftlig høring om Fagfolk for en ny tid Meld. St. 11 (2024-2025)

Norske Fag- og Friskolers Landsforbund (NFFL) representerer frittstående skoler godkjent under privatskoleloven og fagskoleloven, og i denne sammenhengen representerer vi ideelle fagskoler innen kunstfag, helsefag og økonomiske- og administrative fag. NFFL ønsker med dette høringssvaret å komme med innspill til stortingsmeldinga for høyere yrkesfaglig utdanning ut over de innspillene vi fikk løftet i den muntlige høringa.

NFFL er glad for at regjeringa ønsker å satse på og å bygge ut fagskolesektoren. I den muntlige høringa valgte NFFL å fokusere på det vi mener er den største svakheten i ny stortingsmelding for høyere yrkesfaglig utdanning: At det ikke er forslått forpliktende tiltak for å få på plass et helhetlig og velfungerende finansieringssystem. Vi har kommentert forslaget om rammetildeling og det resultatbaserte tilskuddet i forbindelse med dette.

Ytterligere kommentarer på fagskolenes finansieringssystem

Vi vil gjerne komme med en presisering til innspillet vi har sendt om finansieringssystemet til den muntlige høringa. Fagskolene kan velge mellom kommersiell drift (finansiering ved skolepenger) og ideell drift (finansiering ved tilskudd og uten mulighet til å ta ut utbytte). Vi vil derfor presisere at utfordringene med finansieringssystemet rammer de ideelle skolene som er avhengig av tilskudd for sin skoledrift. I tillegg vil vi komme med en ytterligere kommentar til finansieringssystemet. Evalueringen av fagskolemeldingen fra Deloitte på finansieringssystemet for fagskolene (publisert i 2022) anbefalte at det ble satt i gang en utredning som kunne gi grunnlag for å utarbeide felles støttesatser. Dette ga NFFL og flere støtte til i høring på rapporten. I dialog med enkelte fylkeskommuner, har vi også inntrykk av at dette har bred støtte. NFFL mener det er synd at dette ikke er fulgt opp og at det nå haster å få gjennomført en slik utredning som et viktig grunnlag for å utarbeide standardiserte satser for ulike fagområder og utdanninger på tvers av fylkeskommunene.

Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk og to søyler

NFFL er veldig glade for at det nå er foreslått å åpne for at høyere yrkesfaglig utdanning kan tilbys også på nivå 6 og 7 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring, og å innføre en to-søylemodell. Dette er svært positivt for sektoren og en anerkjennelse av

praksisnær kompetanse. Det er samtidig viktig at mangfoldet og bredden i fagskolesektoren opprettholdes.

Økning i kapasiteten i høyere yrkesfaglig utdanning og økt kjennskap

Regjeringen foreslår å bygge ut kapasiteten i høyere yrkesfaglig utdanning i tråd med kompetansebehovene i hele landet. Det er positivt at regjeringen kommer med forslag til utvidelse av kapasiteten i sektoren. Mer konkrete forslag til når og hvor mye kapasiteten skal bygges ut, bør legges fram raskt slik at det skapes forutsigbarhet omkring dette i sektoren. Parallelt med dette er det viktig at det settes inn tiltak for å øke kjennskapen til fagskolesektoren. Regjeringen foreslår «å styrke kunnskapen om fagskoleutdanning blant rådgivere og veiledere i statlige etater, fylkeskommuner og kommuner». Dette er viktige tiltak. NFFL erfarer at fagskolesektoren er lite kjent i dag og ber Stortinget og regjeringen om å se på ytterligere tiltak for å øke den generelle kjennskapen til fagskolene. At fagskolesektoren er kjent, er avgjørende for å nå potensielle studenter og for at fagskolene skal kunne fylle sin rolle i samfunnet.

Internasjonalisering og European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS)

Stortingsmeldinga slår fast at regjeringen vil sikre muligheter for internasjonalisering og foreslår en utredning av ECTS. NFFL mener ECTS er nødvendig for å legge til rette for en internasjonalisering av fagskolesektoren og mener at ECTS må utredes for fagskolesektoren med mål om å innføre ECTS for høyere yrkesfaglig utdanning.

Videre skjerming av tilskudd til kunstfagskolene

NFFL mener det er veldig positivt at det er foreslått en videre skjerming av tilskuddet til kunstfagskolene. Det er viktig at disse skjermes fra omprioritering av tilskudd basert på lokale eller regionale kompetansebehov. Kompetansen kunstfagskolene sikrer, er av stor samfunnsverdi og av nasjonal interesse. Skolene har også et nasjonalt nedslagsfelt.

Forslaget i stortingsmeldinga innebærer at kunstfagskolene beholder ordningen for øremerket tilskudd. NFFL viser til innspill fra Forum for Kunstscolene på dette området hvor skolene peker på at det framover er behov for å justere de øremerkede tilskuddene. Om dette blir aktuelt, er det viktig at kunstfagskolene deltar i arbeidet med å finne gode løsninger. Kunstfagskolene har et tett samarbeid i Forum for Kunstscolene og har allerede gjort et godt grunnarbeid på dette området.

Vi vil også vise til innspillet fra Forum for Kunstscolene hvor de påpeker at fagskolemeldinga beskriver en situasjon hvor studenter fra kreative fag i langt mindre grad enn andre går ut i relevant arbeid. Kunstfagskolene mener dette er en beskrivelse som gir et feil inntrykk av yrkesdeltagelsen for tidligere kunstfagstudenter. Mange av studentene finner en vei til yrkesdeltagelse via kunstfagskolene og mange går videre med mer utdanning som deretter fører fram til relevant arbeid. I tillegg jobber tidligere kunstfagstudenter i større grad frilans eller som selvstendige næringsdrivende. Vi vil også påpeke at kunstfag kan være svært relevant som en del av en lengre utdanning og

inn i mange forskjellige yrker for eksempel innen skole og helse selv om dette ikke regnes som direkte relevant.

Fagskolenes samfunnsoppdrag

Det er positivt for sektoren at det utarbeides et samfunnsoppdrag som tas inn i lovverket, men NFFL har to bekymringer for beskrivelsen av detaljene i dette i fagskolemeldinga. Under 4.2.5 beskriver regjeringen føringer for forslaget. NFFL mener at samfunnsoppdraget må ta utgangspunkt i hele samfunnets behov for praksisnær kompetanse. Fagskolesektoren er mangfoldig, og vi mener skolene allerede i dag har tatt på seg et oppdrag som dekker mye bredere enn kompetansen som er direkte etterspurt fra arbeidslivet. NFFL mener fagskolesektoren skal dekke samfunnets kompetansebehov på mange områder, og det er viktig at en konkretisering av samfunnsoppdraget i lovverket ikke snevrer inn dette. Fagskolekompetanse er etterspurt av et eksisterende arbeidsliv, men det er også viktig for andre deler av samfunnet, i tillegg til å grunnlag for selvstendig næring og også for næringer vi i dag ikke kjenner.

For det andre er vi bekymret for at regjeringen ser for seg at dette samfunnsoppdraget kun skal gjelde for fagskoler med fagområdeakkreditering og institusjonsakkreditering. Vi mener at et samfunnsoppdrag bør kunne favne alle godkjente fagskoler og at skolene bør kunne møte dette oppdraget på ulike måter. Noen fagskoler og fag skal ikke nødvendigvis ha en ambisjon om å bli store utdanningsinstitusjoner, men disse skolene kan allikevel utgjøre en viktig del av fagskolenes samfunnsoppdrag. Vi vil spesielt nevne kunstfagskolene i denne sammenhengen.

Ordninger forbeholdt skoler med fagområdeakkreditering eller institusjonsakkreditering

I tillegg til forslaget om å begrense samfunnsoppdraget til å gjelde skoler med fagsområdeakkreditering og institusjonsakkreditering, ser vi at stadig flere ordninger blir forbeholdt skoler med disse akkrediteringene. NFFL er bekymret for at dette legger opp til et A-lag og et B-lag blant fagskolene. Slike akkrediteringer har nå blitt en betingelse for å kunne søke om utviklingsmidler. Som tidligere nevnt er det fag og skoler som er viktige selv om de ikke nødvendigvis skal ha som ambisjon om å bli store utdanningsinstitusjoner. At disse skolene ikke skal kunne søke utviklingsmidler, blir et

hinder for utvikling av disse skolene og også for skolene som etter hvert kunne tenke seg å søke om en fagområdeakkreditering.

I stortingsmeldinga er det også foreslått at fagskoler må ha en slik akkreditering for å kunne få godkjent korte utdanninger på under 30 studiepoeng. Dette mener vi er svært negativt. NFFL mener skoler uten fagområdeakkreditering og institusjonsakkreditering fortsatt må ha mulighet til å søke NOKUT om godkjenning for kortere utdanninger.

Det er tidligere uttalt og også gjentatt i meldinga at det er et ønske at fagskolene i dag generelt skal bli større. Å ha ordninger som på denne måten favoriserer de store og etablerte skolene, kan redusere fleksibiliteten, nyskapningen og mangfoldet i sektoren.

NFFL mener at alle fagskoler må kunne søke utviklingsmidler og også kunne søke om godkjenning av kortere studier på under 30 studiepoeng. Å hindre dette, vil stenge dører for de mindre skolene og for skoler og utdanninger som fortsatt ikke er etablert.

Fagskolene som institusjoner for etter- og videreutdanning for lærere

Stortingsmeldingen omtaler kun kort muligheten for etter- og videreutdanning for lærere innen fagskolesektoren. NFFL mener det er et stort potensial for etter- og videreutdanning i fagskolesektoren og spesielt med tanke på praktiske og estetiske fag. NFFL mener dette er noe regjeringen må prioritere å legge til rette for å styrke praksisnær kompetanse i hele opplæringsløpet.